

Kas teenid raha?

Eelmisel aastal märkasid Tallinna tänavail suuri reklaamplakateid “Teeni raha...” Olen seda sõnakombinatsiooni varemgi kuulnud ja ka ise korduvalt kasutanud, mõtlemata, mida see tähendab. Seekord avanes sõnapaari tähendus mulle hoopis teises valguses.

Läbi ajaloo on inimesed teeninud jumalat, kuningat, kodumaad, inimkonda – midagi või kedagi meist suuremat ja võimsamat. Nüüd teenime raha.

Oleme tõstnud raha jumala seisusesse, tunnistanud endast ülemaks, millele allume, mida teenime. Kas põhjuseks on see, et oleme maarahvas, kel ei ole olnud oma aadlilkonda ega isandaid? Meie esivanemad teenisid saksu ja härrasid algul maa, siis raha eest. Saksad on läinud ja meie teenime harjumuspäraselt edasi – raha. See on saanud sageli eesmärgiks omaette, mitte vahendiks, mille eest oma vajadusi rahuldada, midagi osta või teha, kuhugi minna. Raha teenides ülistame, kummardame ja allume sellele alateadlikult.

Alateadlikud või täpsemalt teadvustamata hoiakud suunavad meie käitumist sageli rohkemgi kui teadvustatud, need on ohtlikumad kui teadlikud, sest toimetaavad salaja nagu diversandid. Järgime neid hoiakuid kui iseenesestmõistetavaid, lähtume neist oma valikutest ja otsustes.

Raha iseenesest ei ole paha ega hea; sõltub, kuidas seda saadakse, milleks ja kuidas kasutatakse. Raha saamise allikateks on töö, teadmised, leidlikkus, teenindamine, pettus, vargus, röövimine, võimu kuritarvitamine, olukorra ära kasutamine, leidmine jne. Ka kasutamine on erinev, alates oma põhivajaduste rahuldamisest, soovide, huvid, kapriiside täitmisest kuni teistele näitamisest ja võimu saavutamiseni.

Oluline on selgeks teha, kes on boss, kas mina või raha, kes/mis keda/mida teenib. Kui raha on eesmärk, siis on seda alati vähe, ikka on vaja juurde, see muutub kinnisideeks, isegi kui olemasolevast jätkub kõikide vajaduste ja soovide rahuldamiseks elu lõpuni ja jääb ülegi. Raha nimel tehakse tööd, kuigi võib juhtuda, et ei jätku enam aega ega jõudu, tundmaks rõõmu sellest, mida selle eest saab, vahel ei ole enam ennastki...

Kui raha on vahend, siis on inimene teadlik oma vajadustest ja soovidest, teab, palju need maksavad. Arvestab juurde selle, mida on vaja turvatundeks, igaks

“ Läbi ajaloo on inimesed teeninud jumalat, kuningat, kodumaad, inimkonda – midagi või kedagi meist suuremat ja võimsamat. Nüüd teenime raha.

juhaks jätab mingi reservi – elus võib mõndagi juhtuda. Nüüd ta teab, kui palju tal on raha vaja, ja korraldab oma töö ning elu nii, et see kindlustada. Kui ta ei taha/oska/suuda nii palju tööd teha, võib ta oma soove korrigeerida ja jõuda talle sobiva sissetulekute-väljaminekute tasakaaluni. Tulud ja kulud peavad olema tasakaalus, mitte ainult numbrite, vaid eelkõige rahulolu poolest.

Me peaksime teenima iseennast, oma tõelisi vajadusi ja eesmärke, seda, mis on meile selles elus kõige olulisem, ja kasutama selleks kõiki, ka raha võimalusi. Nii vene kui ka inglise keeles on täiesti erinevad sõnad nende kahe “teenimise” väljendamiseks. Aga ma ei tea, kuidas seda ühe sõnaga teha eesti keeles...

Epp Veski, ARST, PSÜHHOTERAPEUT